

PORÓD, DYSTOCJA I POMOC PORODOWA

Słowem wstępu chcemy zaznaczyć, iż poniższy tekst jest jedynie krótkim poradnikiem opisującym poród w sposób skrótowy, zaznaczając jedynie najważniejsze zagadnienia.

PRZED PORODEM

Alpaki są zwierzętami o dość długim okresie ciąży, średnio 346 dni, lecz w pełni dojrzała i zdrowa cria może być urodzona zarówno w 320 jak i 375 dniu ciąży. Sygnałem zbliżającego się terminu może być rozwój wymienia w ostatnim tygodniu oraz rozluźnienie więzadeł krzyżowo-kulszowych, które inaczej są wyraźnie napięte. *Zawsze można porównać z inną alpaką.* Innymi sygnałami zbliżającego się porodu może być odłączenie się od stada, zmniejszony apatyt, zmiana zachowania, lub większa ilość czasu spędzanego na napinaniu się „w toalecie”. Niestety samica może również nie pokazać żadnych znaków i od razu wejść w poród.

Bardzo ważne jest aby do porodu przygotować się wcześniej. Skompletowanie zestawu porodowego pozwoli działać sprawnie i higienicznie skupiając naszą uwagę na rodzącej samicy. **Poniżej propozycja zawartości takiego zestawu porodowego:**

- Czyste wiaderko, najlepiej nie używane do żadnych innych celów.
- Bandaż (opaska elastyczna lub bandaż dziany) do zawiązania ogona.
- Mydło w płynie do umycia okolicy sromu.
- Wata- będzie służyć do mycia
- Żel weterynaryjny, najlepiej eksploracyjny lub rektalnym (do USG jest zbyt gęsty), czysta nie otwierana butelka.
- Rękawice chirurgiczne sterylne. Zdecydowanie lepszy wybór niż paczka niejałowych rękawiczek.
- Jodyna lub inny środek do dezynfekcji kikuta pępowiny.
- Ręcznik do wytarcia noworodka jeśli będzie taka potrzeba.

Cały zestaw możemy włożyć do czystego worka foliowego i zamknąć w wiaderku z zestawu jeśli ma ono pokrywkę.

PORÓD FIZJOLOGICZNY

Etap I porodu – faza przygotowania

Może trwać 1 – 6 godzin. Objawami mogą być:

- Mruczenie
- Zdenerwowanie
- Częste odwiedzanie toalety
- Siadanie z nogami na bok zamiast pod brzuchem
- Brak apatytu
- Odstawanie od stada

W tym czasie rozszerza się szyjka macicy pod wpływem napierającego na nią płodu.

Etap II porodu – faza wypierania płodu

Zwykle trwa 20-30 min. (nawet do godziny) z samicą stojącą lub leżącą na boku. Jeśli nie pękł wcześniej, w szparze sromu pojawi się najpierw worek owodniowy z wodami płodowymi. Prawidłowo, cicia powinna rodzić się przodując z głową ułożoną na przednich kończynach (lub między nimi) i grzbietem do góry. W trakcie wysuwania się płodu wyprostowane kończyny będą sięgać dalej niż nos. Najszerszym miejscem płodu jest jego klatka piersiowa. W momencie gdy będzie ona wchodzić do kanału rodniego, rodząca samica może zrobić sobie przerwę w parciu (nawet 20-30 min), aby zebrać siły oraz dać czas tkankom na rozciągnięcie się. Drugi etap porodu kończy się urodzeniem cicia.

Etap III porodu – wyparcie łożyska

Łożysko zwykle wypierane jest w 4-6 godzin po II etapie porodu. Samica nadal może być niespokojna z powodu skurczy macicy towarzyszących rodzeniu łożyska.

Zatrzymanie łożyska zdarza się rzadko lecz wiąże się z poważnym ryzykiem zakażenia macicy co stanowi zagrożenie zdrowia i życia samicy. **Jeśli łożysko nie zostało wyparte w 2-4 godz.** po urodzeniu cicia należy skontaktować się z lekarzem weterynarii. **Jeśli łożysko wygląda na niekompletne, porwane, lub wyraźnie zmienione**, również należy szukać pomocy medycznej.

Na początku należy wyraźnie zaznaczyć, że każdą czynność w ramach pomocy porodowej należy wykonywać z najwyższą ostrożnością i najlepszą możliwą higieną. Najlepiej pozostając w kontakcie z lekarzem weterynarii.

Niepokojące objawy wymagające dokładnego zbadania rodzącej samicy:

- Oznaki porodu wieczorem, w nocy lub nad ranem - niemal wszystkie porody u alpak odbywają się rano lub przedpołudniem. Istnieje ryzyko, iż poród wieczorny to niewykryte wcześniej problemy.
- Każde zachowanie wyraźnie nietypowe, inne niż pokazywała dana samica przy wcześniejszych porodach; turlanie się, wyraźne zmęczenie samicy, gorączka, krwotok lub śmierdzący wyptyw z pochwy.
- Pierwsza faza porodu trwa ponad 4-6 godzin, bez postępu.
- W pierwszej fazie porodu, samica przez godzinę napina się i próbuje przeć, lecz nie ma postępu do drugiej fazy porodu.
- Brak widocznego płodu w 15-20 min po pojawieniu się pęcherza płodowego.
- Brak postępu porodu mimo 15 min aktywnego parcia.
- Wyparcie łożyska przed lub wraz z płodem.
- Inna pozycja i ułożenie płodu niż prawidłowe.

Zasady postępowania:

- Jeśli nie masz doświadczenia – od razu skontaktuj się z lekarzem weterynarii.
- Higiena – wywiąż ogon samicy, dokładnie umyj okolicę sromu, jedną „czystą” ręką namaczając watę z mydłem i przerzucić do drugiej „brudnej” ręki, aby umyć i splotkiwać skórę. To co dotykało zwierzęcia, nie wraca do czystego wiadra. Przed włożeniem rąk w drogi rodne załóż sterylne rękawiczki.
- Postępuj ostrożnie i z wyczuciem – zdejmij biżuterię z dłoni! Jeśli nie możesz wyciągnąć chwytając dwoma palcami, to nie próbuj mocniej. Nie walcz ze skurczami i bólami partymi.
- Żel, używaj dużo żelu.
- Zmieniając pozycję kończyn płodu chroń dłońią macicę przez pazurkami.
- Nie działaj na oślep. Myśl o tym czego dotykasz, rozpoznaj położenie, ułożenie płodu, znajdź problem.

Jeśli nie wiesz co dalej robić, jeśli przez 10 min nie możesz rozwiązać problemu, jeśli skurcze i parcie uniemożliwiają ci działanie – wezwij lekarza weterynarii.